

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Barne-, likestillings- og
inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Vår ref.:
12/402- 2- GWA

Deres ref.:
201200324- /KHTA

Dato:
03.05.2012

Hørings svar til Ungdom, makt og medvirkning NOU 2011:20

Vi viser til høringsbrev av 3. februar 2012.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har som mandat å arbeide for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, etnisitet, religion mv, alder, seksuell orientering og nedsatt funksjonsevne og håndhever diskrimineringslovgivningen på disse områdene. Videre har ombudet også tilsynsansvar i forhold til at norsk rett og forvaltningspraksis samsvarer med de forpliktelsene Norge har etter FNs rasediskrimineringskonvensjon og FNs kvinnekonvensjon.

LDO avgrensner hørings svaret til forhold som gjelder mangfold i ungdomsbefolkningen, og likeverdighet i muligheter for makt og medvirkning.

Utvalget skriver at maktbegrepet kan forstås som todelt, det handler både om makt og myndighet over egen livssituasjon, og innflytelse på arenaer som gir påvirkningsmuligheter. Utvalget har videre fått i mandat å legge perspektiver knyttet til kjønn, kultur, ulik etnisk bakgrunn, nedsatt funksjonsevne og levekår til grunn for arbeidet.

På bakgrunn av dette savner ombudet et fokus på diskriminering i utredningen. Diskriminering handler om makt og avmakt i bred forstand, men er også en helt konkret kilde til marginalisering og ekskludering av utsatte grupper i ungdomsbefolkningen. LDO etterlyser derfor en tydeligere vektlegging i utredningen av hvordan diskriminering skaper avmakt overfor egen livssituasjon, men også bidrar til manglende deltagelse og innflytelse.

Utvalget har et fokus på mobbing og trakassering i sosiale medier. Et eksempel på en analyse vi mener kunne være fruktbar utfra utvalgets mandat, ville vært å også vurdere mobbing i et mangfoldsperspektiv. En kartlegging foretatt av britiske «Equality and human rights commission», viser for eksempel at åtte av ti elever med nedsatt funksjonsevne har blitt mobbet i skoletiden på grunn av sin funksjonsevne. To av tre lesbiske, homofile og transseksuelle elever rapporterer mobbing, og en av seks har mottatt dødstrusler. ¹ Svenske studier viser videre at diskriminering på skolen i form av kjønnet mobbing og seksuell trakassering er et utbredt fenomen².

Vi viser også til rapporten *Det kan skje igjen* som ble avlevert til Kunnskapsdepartementet i 2011. Rapporten omhandler antisemittisme og rasisme i skolen. Rapporten viser til elevundersøkelsen 2010 hvor 4.8 prosent av elevene svarer at de er blitt utsatt for urettferdig behandling på skolen på grunn av nasjonalitet 2-3 ganger i måneden eller mer.

Ombudet ønsker å påpeke at både når det gjelder organisasjonskanalen og myndighetsinitierte ordninger for medvirkning, er det avgjørende å sikre muligheter for likeverdig tilgang for alle unge. Vi ser at utredningen har et fokus på sosial ulikhet og i noen grad kjønn. LDO savner imidlertid en grundigere analyse og mer offensive og konkrete tiltak utfra et mangfolds perspektiv, og et større fokus på hvordan tilsynelatende nøytrale rutiner og praksiser kan virke ekskluderende for utsatte grupper. LDO støtter i den forbindelse høringsuttalelsen fra Statens råd for likestilling av funksjonshemmede.

Vi viser i denne sammenheng til Utredningsinstruksen (Instruks om utredning av konsekvenser, foreleggelse og høring ved arbeidet med offentlige utredninger, forskrifter, proposisjoner og meldinger til Stortinget), og veileder til utredningsinstruksen: Konsekvenser for likestilling (BLD).

Enkeltmerknader

Åpen skole etter skoletid

Som et tiltak for å fremme inkludering, støtter utvalget forslaget til barne- og ungdomsorganisasjonsutvalget om at organisasjoner skal gis gratis tilgang til skoler utenom undervisningstid. Utvalget skriver:

«I tillegg vil skolen være praktisk velegnet for ungdom med funksjonshemming, fordi skolene i stor grad allerede er tilpasset funksjonshemmede elevers behov» (s. 43)

Kartlegginger som er foretatt, viser imidlertid at omtrent 80 prosent av

¹ EHRC: «Prevention and response to identity-based bullying among local authorities in England, Scotland and Wales», 2010

² Hanne Helseth: «Kunnskapsstatus om kjønnsrelatert mobbing blant barn og unge», 2007

offentlige grunnskoler ikke er fysisk tilgjengelig for funksjonshemmede.³ Dette forholdet må tas med i den videre oppfølgingen av utredningen.

Elevers engasjement utenfor skolen.

LDO støtter utvalgets forslag om at elever får rett til 20 dagers fravær. En slik utvidelse vil fremme bedre tilrettelegging for at elever som har helseproblemer også skal kunne delta i politisk og samfunnsrettet virksomhet.

Om retten til å bli hørt og offentlig omsorg for enslige mindreårige asylsøkere

Utvalget fremmer forslag om at unge asylsøkeres mulighet for å medvirke i asylsaken skal forbedres, og at alle mindreårige asylsøkere skal plasseres i omsorgsinstitusjoner. LDO støtter forslagene.

Vennlig hilsen

Björg Unstad
avdelingsleder

Gro Wærstad
rådgiver

³ Norges Handicapforbunds nettside